Stichting Zeehondencentrum Pieterburen

Samengevoegd jaarverslag 2023

Samengevoegde jaarrekening van:

Stichting Zeehondencentrum Pieterburen
Hoofdstraat 94a
9968 AG Pieterburen

&

Stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen
Hoofdstraat 94a
9968 AG Pieterburen

SEAL, SEA, SCIENCE.
DOE JE MEE?

Inhoudsopgave

VOORWOORD RAAD VAN TOEZICHT 3
VOORWOORD BESTUURDER 4
1. STATUTAIRE NAAM EN DOELSTELLING, MISSIE EN VISIE 5
2. BESTUURSVERSLAG / RAAD VAN TOEZICHT 11
3. VOORUITBLIK 2024 16
4. VERANTWOORDINGSVERKLARING 17
JAARREKENING 20
SAMENGEVOEGDE BALANS PER 31 DECEMBER 2023 21
SAMENGEVOEGDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023 22
SAMENGEVOEGD KASSTROOMOVERZICHT 2023 23
TOELICHTING BEHOREND TOT DE JAARREKENING 2023 24
GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING 29
TOELICHTING OP DE BALANS 31
TOELICHTING OP DE SAMENGEVOEGDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 37

Voorwoord Raad van Toezicht

In 2023 komt het Werelderfgoedcentrum (WEC) meer en meer tot leven. Inspanningen van heel veel partijen hebben het mogelijk gemaakt dat er inmiddels concreet aan het nieuwe gebouw gewerkt wordt. Het nieuwe huis voor de zeehonden in een bredere context. De zeehond als indicator van de kwaliteit van de Waddenzee.

Het werken aan het WEC is veel meer dan een tot de verbeelding sprekend gebouw neerzetten op een te gekke plek. Het gaat om het schrijven van het verhaal, om het zodanig inrichten en vormgeven van het verhaal dat het tot de verbeelding spreekt en uitnodigt om aan de kwaliteit van de Waddenzee te werken. Een werelderfgoed vraagt om een grote betrokkenheid. Het vraagt om het aangaan van een verbinding. De bouwers verdienen veel respect, maar ook de makers en vormgevers van het verhaal.

We verbreden de scope en dat vraagt ook om bestuurlijke aanpassing. Lang was alles gericht op het ”rond” krijgen van de financiering. De Raad van Toezicht als personele unie voor het Zeehondencentrum en het WEC moet aan de ene kant werken aan een toekomstdroom, maar aan de andere kant erop toezien dat het zeehondencentrum niet de dupe zou worden van risico’s. Een balanceer act avant la lettre. Het is gelukt en het werd dus tijd om de Raad van Toezicht te verbreden. Drie nieuwe leden – Jannie Nijlunsing, Akke Groenewoud en Dominic Terberg - die ervoor zorgen dat de relatie met het gebied, de bedrijfsvoering en de financiën versterkt worden. Ab Osterhaus heeft zijn zetel in de rvt na vele jaren opgegeven en is nu voorzitter van de Raad van Advies. Samen met Michael Sijbom en Hans Alders vormen zij nu de Raad van Toezicht.

2023 maakte ons ook weer duidelijk hoe afhankelijk dat een organisatie als de onze is. We beschikken niet over exploitatiesubsidies. De inkomsten uit toegangsbewijzen, verkopen, acties vormen de basis, maar zijn ontoereikend. Donaties en nalatenschappen vormen al vele jaren een belangrijke inkomstenbron. Het is niet te plannen. Soms valt het mee, soms valt het tegen. 2023 was een jaar waarin de nalatenschappen ver achter bleven bij het gemiddelde van de afgelopen tien jaar. Waar exploitatiesubsidies ontbreken is de afhankelijkheid van mensen die zich verbonden weten met de zeehond en de Waddenzee onmisbaar. Het aangaan van die verbinding met vrienden, met donateurs en andere betrokkenen is essentieel onderdeel van ons werk. Het is niet vanzelfsprekend en derhalve moet aan die verbinding dag-in-dag-uit gewerkt worden.

Ondertussen gaat het werk in het Zeehondencentrum in Pieterburen gewoon door. Veel aandacht gaat uit naar wat er komt en dat gaat bijna altijd ook ten koste van hetgeen er al is: “Ze redden zich wel.” Dat is echter geen uitgemaakte zaak. Als de vinger opgestoken wordt als teken “we zijn er ook nog” dan is het zaak voor de toezichthouder en de leiding om zich achter de oren te krabben. Met de aanstelling van Bas Wemmenhove als operationeel directeur voor het Zeehondencentrum wordt er inmiddels hard gewerkt om de onzekerheid achter ons te laten en gezamenlijk te werken aan een wenkend perspectief. 2024 wordt een belangrijk jaar voor de toekomst van het Zeehondencentrum.

We werken toe naar het Werelderfgoedcentrum in Lauwersoog. De werkplaats van de Wadden. Samen zijn wij het WEC en we komen eraan!

Hans Alders
Voorzitter Raad van Toezicht
Stichting Zeehondencentrum Pieterburen en
Stichting Werelderfgoedcentrum Waddenzee

Voorwoord bestuurder

Het jaar 2023 was een turbulent jaar voor ons allen bij het Zeehondencentrum. We hebben te maken gehad met grote financiële verliezen en het vertrek van dierbare medewerkers, wat resulteerde in een stevige uitdaging ten aanzien van onze bezetting. Voor een aantal van ons was 2023 een onzekere tijd, met zorgen over de toekomst. De onduidelijkheid heeft ons behoorlijk beziggehouden, maar te midden van alle uitdagingen hebben we onze vastberadenheid en toewijding aan onze missie niet verloren. We hebben ook het afgelopen jaar weer ontzettend goed werk verricht en vele zeehondenpups opgevangen, verzorgd en terug naar hun habitat gebracht. Ondanks de moeilijkheden die we hebben doorgemaakt, ben ik verheugd om te melden dat we op weg zijn naar een prachtig vooruitzicht. Langzaam maar zeker vinden we hierin onze harmonie en het vertrouwen terug, en kijken we vol trots naar de toekomst.

Dit jaar markeert het laatste jaar van ons Zeehondencentrum in Pieterburen. Na vele jaren van inzet en toewijding op de locatie waar het ooit in de begin ’70 jaren is begonnen, zullen we verhuizen naar onze nieuwe locatie in de haven van Lauwersoog. Deze stap biedt ons de kans om onze zichtbaarheid en inspanningen naar een hoger niveau te tillen. Ik wil graag mijn dankbaarheid uitspreken naar al mijn collega’s voor hun inzet en veerkracht gedurende deze uitdagende tijden. Ondanks alle uitdagingen hebben zij onvermoeibaar doorgewerkt en hun toewijding is inspirerend. Samen zullen we ervoor zorgen dat ons laatste jaar in Pieterburen iets geweldigs wordt, vol herinneringen en mijlpalen.

We zijn reeds gestart, maar zullen ons de komende maanden verder voorbereiden op de verhuizing naar het WEC in Lauwersoog, met alles wat daarbij hoort. Dit jaar zullen wij ons in Pieterburen eveneens onverminderd blijven inzetten voor een duurzame toekomst, met bijzondere aandacht voor de bescherming van zeehonden en hun leefomgeving. Ik kijk uit naar de mogelijkheden die voor ons liggen, waardoor we nog effectiever kunnen werken aan het behoud van de zeehond en de prachtige omgeving van de Waddenzee. We gaan vol trots de toekomst in, energiek en vastberaden om onze doelen te bereiken. Met behulp van de nieuwe faciliteiten zullen we ons richten op wetenschappelijk onderzoek en educatie, en streven we ernaar de werkplaats van de Waddenzee te worden, een UNESCO werelderfgoed. Onze nieuwe locatie en manier van werken zullen ons in staat stellen om een belangrijke rol te spelen in het behoud van de Waddenzee en haar unieke natuur.
Educatie en wetenschap vormen een blijvend onderdeel van onze missie en visie. Door diepgaand wetenschappelijk onderzoek kunnen we waardevolle inzichten verkrijgen in de gezondheid en het gedrag van zeehonden, evenals de bredere ecologische dynamiek van de Waddenzee. Deze kennis stelt ons in staat om effectievere beschermings- en herstelmaatregelen te ontwikkelen, wat cruciaal is voor het behoud van dit unieke ecosysteem. Daarnaast heeft educatie een transformerende kracht. Door bezoekers, scholen en gemeenschappen te betrekken en te informeren, kunnen we een nieuwe generatie van natuurbeschermers inspireren. Ons doel is om bewustzijn te creëren over de delicate balans van de Waddenzee en het belang van duurzaam handelen. Educatie zorgt ervoor dat de liefde en zorg voor de natuur wordt doorgegeven, waardoor een blijvende impact wordt gecreëerd voor toekomstige generaties.

Tot slot wil ik onze donateurs, adoptanten en bezoekers hartelijk bedanken. Zonder hun steun kunnen we ons dankbare werk niet voort zetten. Deze bijdragen en betrokkenheid zijn van onschatbare waarde en maken het mogelijk voor ons om ons te blijven inzetten voor een duurzame toekomst. Met hernieuwd vertrouwen en enthousiasme zien we deze toekomst tegemoet. Samen kunnen we dit. Ik kijk ernaar uit om in onze nieuwe locatie onze missie voort te zetten en een positieve impact te blijven maken op de Waddenzee en haar bewoners.

Bas Wemmenhove, waarnemend Bestuurder Stichting Zeehondencentrum Pieterburen

1. Statutaire naam en doelstelling, missie en visie

Statutaire naam:	Stichting Zeehondencentrum Pieterburen en Stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen
Gevestigd te:	Gemeente het Hogeland Hoofdstraat 94a 9968 AG Pieterburen
Rechtsvorm:	Stichting Opgericht voor onbepaalde tijd

Statutaire doelstelling

De Stichting Zeehondencentrum Pieterburen stelt zich ten doel:

- Het (doen) bevorderen van de instandhouding en eventueel van de uitbreiding van zeehondenpopulaties in het bijzonder in, maar niet beperkt tot, de getijdengebieden rond en in de Noordzee. Hieronder wordt begrepen:
- Het (doen) geven van voorlichting;
- Het verzorgen van zeezoogdieren waaronder zeehonden, voorkomend in de getijdengebieden rond en in de Noordzee met als doel hen weer vrij te laten in de natuur;
- Het (doen) beoefenen van wetenschap en educatie, alsmede het samenwerken met die instelling of natuurlijke personen, die activiteiten op het gebied van wetenschap en educatie ontplooien;
- Het werven van fondsen om voormelde activiteiten te helpen bekostigen;
- Het verlenen van noodhulp aan en het geven van voorlichting over zeezoogdieren wereldwijd;
- Alle overige (rechts-)handelingen die het doel bevorderen.

De stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen stelt zich ten doel: het ondersteunen van de activiteiten van de stichting "Stichting Zeehondencentrum Pieterburen", statutair gevestigd te Pieterburen, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41009242, zulks in de meest ruime zin van het woord, meer in het bijzonder met betrekking tot de financiële aspecten van het beleid omtrent het Zeehondencentrum te Pieterburen. De stichting let daarbij meer speciaal op de continuïteit van deze crècheactiviteiten.
De stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door fondswerving, zulks in de meest ruime zin, met gebruikmaking van alle geoorloofde middelen. De stichting heeft geen winstoogmerk.

Missie en visie

Missie: De zeehond is de graadmeter voor een gezonde zee. Daarom draagt alles wat we doen bij aan de gezondheid van zeehonden en hun leefomgeving. Dat begint dichtbij, in ons centrum en in UNESCO Werelderfgoed Waddenzee, maar reikt tot ver daarbuiten. De zeehond, de zee en de mens: samen delen we één gezondheid. Met die overtuiging als basis maken we mensen bewust van hun relatie met de natuur. Daar stoppen we niet. Onze inzet is dat deze relatie steeds beter wordt. Nu en in de toekomst.

Visie: We zijn een lerende gemeenschap. Ons centrum is een werkplaats van de Wadden. Een werkplaats die draait om onderzoek, nieuwe inzichten en het delen van onze kennis. We steken onze handen uit de mouwen om mensen bij onze missie te betrekken met activiteiten, exposities en ervaringen. Zo inspireren én activeren we zo veel mogelijk mensen om hun eigen steentje bij te dragen aan een duurzame en gezonde Waddenzee.

Doelstellingen, beleid en strategie

Achtergrond

In 1971 is het Zeehondencentrum in Pieterburen opgericht. Sinds 2013 heeft het Zeehondencentrum een nieuwe beweging ingezet waarbij we dierenwelzijn als natuurbehoud als onlosmakelijke eenheid zien; Wij staan voor natuurbescherming met respect voor het individuele wilde dier. Een wereldwijd gedragen zienswijze ook wel bekend onder de term 'compassionate conservation'.
Uitgangspunt is het creëren van een duurzame, groene én rechtvaardige samenleving die respectvol omgaat met de natuur en het individuele wilder dier.
De zeehond is toppredator en daarmee graadmeter van het ecosysteem.

Doelstelling

Zeehondenopvang in Nederland

De zeehond is het grootste roofdier van Nederland. Eeuwenlang werd er op ze gejaagd en werden er premies betaald voor het doden van de dieren, zo veel dat de soort met uitsterven werd bedreigd. De eerste zeehondenopvang (1952 Texel; 1960 Uithuizen; 1971 Pieterburen) was dan ook op gericht op het behoud van ieder dier, om daarmee uitsterven af te wenden. Tegenwoordig zwemmen er weer zo'n 9500 gewone en 6500 grijze zeehonden in onze kustwateren. Waar vroeger het opvangen van zeehonden nodig was voor het behoud van de soort, staat nu het hele leefgebied en daarmee het welzijn van de zeehonden onder druk. Het intensievere gebruik van de Waddenzee maakt dat zeehonden slachtoffer worden van onder andere verstoring en plastic vervuiling. Het Zeehondencentrum vangt dieren op die hierdoor in de problemen zijn gekomen.
Daarnaast zijn we doordrongen van de noodzaak de leefomgeving van de zeehond – de Waddenzee – te behouden en gezond(er) te maken.

Beleid

One Health principe

Wij beschouwen de zeehond als een bio-indicator voor het marine ecosysteem van de Nederlandse kustwateren, dat in direct verband staat met de algehele leefomgeving van mens en dier. Gezondheid van mens, dier en hun leefomgeving zijn nauw met elkaar verbonden (dit wordt wel aangeduid met de term One Health). Zeehonden kunnen dragers zijn van virale en bacteriële ziekteveroorzakers die naar mens en andere dieren kunnen worden overgedragen. Daarom is het omwille van zowel volksgezondheid als diergezondheid noodzakelijk om zeehondenopvang aan de hoogst mogelijke hygiëne eisen, en veterinaire protocollen te laten voldoen, met toezicht op naleving hiervan. Dit zou bij voorkeur op trilateraal niveau moeten worden afgestemd, aangezien de verspreiding van de populaties de landsgrenzen overschrijdt. De opvangcentra dragen een verantwoordelijkheid om verspreiding van infectieziekten onder zeehonden, maar zeker ook onder andere wilde en gehouden dieren, en uiteindelijk de mens, te voorkomen. Hieraan direct gerelateerd is terughoudend en gereguleerd gebruik van antibiotica en andere geneesmiddelen die tot resistentievorming kunnen leiden.

Wetenschappelijk onderzoek

Wetenschappelijk onderzoek is het cruciale fundament van het werk van het Zeehondencentrum. Alleen door hoogwaardig onderzoek, in nauwe samenwerking met universiteiten en andere onderzoekscentra, naar huidige behandelingen en protocollen, invoering nieuwe zorgtechnieken en de schadelijke effecten waar zeehonden aan bloot staan in het wild kan de zorg voor de zeehonden in zowel de opvang als in de Waddenzee verbeterd worden. Zo heeft dergelijk onderzoek in het afgelopen decennium in het Zeehondencentrum al geleid tot een veel gerichter antibiotica gebruik, ontwikkeling van chirurgische ingrepen voor de behandeling van dieren met externe of interne verwondingen door plastic afval en een verbeterd opvangprotocol: dieren kunnen eerder (gemiddeld 25 dagen eerder) gezond en wel weer vrijgelaten worden.

Van alle klinische monsters die worden afgenomen bij de zeehonden wordt het restant bewaard om als weefselbank te dienen voor de monitoring van de toestand van de populatie wat betreft bijvoorbeeld virussen, chemische vervuiling en effecten van antibiotica gebruik op het land (bijvoorbeeld in veeteelt).

Onderzoek dat gedaan wordt aan de zeehonden in de opvang zal nooit ten koste gaan van de zorg voor de dieren.

Binnen een professionele samenwerkingsstructuur van centra die werken volgens de principes van wetenschappelijk onderbouwde opvang, is het mogelijk om de gezondheid van de populatie te monitoren. Daarbij kunnen ook eventuele bedreigingen voor de populatie, het aquatische ecosysteem en de algehele leefomgeving van mens en dier tijdig geïdentificeerd worden.

Dierenwelzijn

De beste plek voor de zeehond is zijn eigen habitat: de zee. Dierenwelzijn en ecosysteem worden het beste gediend als alleen die dieren die het nodig hebben worden opgevangen, en als deze dieren zo kort mogelijk opgevangen worden. Door wetenschappelijk onderzoek te doen naar wanneer een dier hulpbehoevend is – bijvoorbeeld naar of pups echt alleen zijn gelaten door hun moeder – kan de opvang beperkt worden tot die gevallen waarin die noodzakelijk is. Daarbij moet ook afgewogen worden of de hulpbehoevendheid een natuurlijke oorzaak heeft of door menselijk toedoen is ontstaan.

Compassionate conservation

Wij werken vanuit het principe dat dierenwelzijn en natuurbehoud niet strijdig zijn. Er is een groeiend besef dat deze twee uitgangspunten – zorg voor het individuele levende wezen én zorg voor de soort en het gehele ecosysteem – elkaar juist versterken. Deze visie staat bekend onder de term “compassionate conservation”. Wij zijn ervan overtuigd dat samenwerking en kennisuitwisseling tussen dierenbeschermers en natuurbeschermers de gezondheid van Werelderfgoed Waddenzee en de dieren die daar leven het beste dient.

Zeehondenakkoord

Het Zeehondencentrum heeft steeds gepleit voor een wetenschappelijk fundament onder de toekomstvisie op zeehondenopvang in Nederland, en is groot voorstander geweest van het in 2020 ondertekende “zeehondenakkoord”. Dit akkoord gaat uit van de huidige situatie, waarin de populaties zeehonden voor de Nederlandse kusten van dergelijke omvang zijn dat opvang omwille van soortbehoud niet meer nodig is. Daarom was een omslag in het opvangbeleid nodig. In deze omslag zijn langere observatietijden en goede publieksvoorlichting cruciaal om problemen voor zeehonden te voorkomen. Wij zijn ervan overtuigd dat de uitgangspunten van het zeehondenakkoord en de adequate invoering hiervan voor een gebalanceerd opvangbeleid zorgt, waarbij zeehonden de ruimte krijgen om wilde dieren te zijn en alleen goed opgeleide mensen hen hanteren, wanneer dat absoluut noodzakelijk is.

Leidraad zeehondenopvang

In het akkoord is een leidraad voor zeehondenopvang opgenomen. Deze leidraad is internationaal getoetst door internationale experts van onder andere het “Marine Mammal Center” in Californië. De leidraad beschrijft standaarden voor de minimale werkwijze en faciliteiten om op een verantwoorde en bovenal dierwaardige wijze zeehonden op te vangen. Deze leidraad zal worden gebruikt door de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit, het verantwoordelijke overheidsorgaan voor wat betreft opvangen van dieren, om huidige en toekomstige opvangcentra te toetsen. Het Zeehondencentrum werkt al ruim boven deze standaard en zal dat in de toekomst blijven doen, op welke locatie dan ook.

Werkwijze Zeehondencentrum

Het Zeehondencentrum werkt sinds 2013 aan een nieuw, professioneel, terughoudend opvangbeleid dat wetenschappelijk onderbouwd is. Ons nieuwe beleid heeft als doel om dierenwelzijn, gezondheid en veiligheid t.a.v. de populatie te garanderen.

Dit betekent dat:

- Onze zeehondenopvang en zorg uitsluitend uitgeoefend wordt vanuit een veterinair en wetenschappelijk verantwoorde basis, middels een doorlopende verbetering van kennis door wetenschappelijk en veterinair-klinisch onderzoek;
- Ons terughoudende opvangbeleid niet inhoudt dat hulpbehoevende dieren geen hulp ontvangen. Het betekent dat we ons richten op het voorkomen van onnodige opvang. Dit doen we door meer te observeren, wetenschappelijk onderzoek te doen naar het gedrag van wilde zeehonden en de resultaten hiervan te delen middels educatie en voorlichting.
- Voor ieder individueel dier gekeken wordt naar welke vorm van hulp het beste past in die situatie, zonder de populatie te schaden. Dieren, zeker in drukbezochte gebieden, worden door ons niet aan hun lot overgelaten;
- Wij in geval van noodzaak tot euthanasie de grootst mogelijke zorgvuldigheid in acht nemen.

De inzet van onze deskundige en goed opgeleide vrijwilligers (ons EHBZ strandingsnetwerk) is cruciaal voor een verantwoorde uitvoering van onze werkwijze. Zij zijn de ogen en oren van Pieterburen.

Deze nieuwe werkwijze heeft inmiddels geleid tot een aanzienlijke afname in het aantal opgevangen dieren. In 2011 werden er bijvoorbeeld meer dan 800 dieren opgevangen, In 2023 zijn totaal 192 zeehonden opgevangen en verzorgd. Vorig jaar waren dit er 189. Het aantal gewone zeehonden bedroeg 137 (ten opzichte van 159 vorig jaar) en het aantal grijze zeehonden bedroeg 55 (ten opzichte van vorig jaar 30). In 2022 en 2023 zijn er geen bijzondere zeehonden in de opvang verbleven. Wel heeft het Zeehondencentrum in het voorjaar van 2023 een klapmuts helpen verplaatsen naar een rustiger gebied. De klapmuts is in onze wateren een exoot die hier niet thuishoort maar in Arctisch gebied.

Sinds 2013 hebben we als resultaat van ons beleid de maximale opvangcapaciteit aanzienlijk terug weten te brengen waarbij – calamiteiten uitgesloten – gestreefd wordt naar een maximum van zo'n 100 dieren tegelijkertijd in opvang. De verwachtingen aangaande het aantal dieren in opvang, gebaseerd op het beleid uit het Zeehondenakkoord, en de doelstellingen die de opvangcentra en de overheid hierin hebben gesteld, zal dit maximum in de toekomst niet meer dan 50 tegelijkertijd zijn.

Taakverdeling tussen de Nederlandse opvangcentra

Het zeehondenakkoord kent twee belangrijke uitgangspunten waarin de Nederlandse zeehonden opvangcentra (A Seal, Ecomare en Pieterburen) met elkaar aan moeten werken. Allereerst zullen alle zeehonden in principe 24 uur moeten worden geobserveerd voordat er wordt overgegaan op opvang en ten tweede moeten alle actieve centra streven naar een totaal aantal zeehonden dat na opvang in het wild wordt vrijgelaten van niet meer dan 5% van het totale aantal pasgeborenen per jaar. Een ruwe indicatie is dat het dan om in totaal 200 dieren in totaal gaat. De reden hiervoor is dat dit aantal het natuurlijke verwachte verloop van een populatie niet in de weg zit. Belangrijk is dat ook wordt afgesproken dat dit een aantal is om naar te streven, geen regel. Jaarlijks zullen de centra en de overheid het aantal opgevangen dieren evalueren met betrekking tot dit streefcijfer.

Strategie

Stichting Zeehondencentrum Pieterburen heeft zich ontwikkeld tot een kennis- en expertisecentrum voor zeehonden, waarbij een gezonde leefomgeving van de zeehond centraal gaat staan in de aanpak en communicatie van het Zeehondencentrum. Daarom ziet het Zeehondencentrum Pieterburen haar transitie binnen de context van een Werelderfgoedcentrum als een enorme kans om haar nieuwe toekomstperspectief te realiseren. Dat willen we doen in nauwe samenwerking met ondernemers, kennisinstellingen en natuurorganisaties. Ook in 2023 is hier volop op ingezet.

Functies

Bij het uitvoeren van haar nieuwe strategie zal de Stichting naast haar huidige kerntaak (het redden van hulpbehoevende zeehonden) op dit moment drie specifieke rollen op verschillende niveaus, die vervolgens logisch uit elkaar voortvloeien.

1. Autoriteit/wetenschap

De basis van alles ligt in de expertise van het Zeehondencentrum. Door jarenlange ervaring en vele onderzoeken is het Zeehondencentrum de expert geworden in Nederland op het gebied van zeehonden. Daar is in de loop der jaren een sterke (internationale) wetenschappelijke component bijgekomen waar onderzoek een grote rol speelt.

2. Bewustmaker

Door haar ervaring en betrokkenheid bij het Waddengebied en de zeehondenpopulatie is de bewustwording van het Zeehondencentrum voor het belang van een schone Waddenzee alleen maar groter geworden. Van oudsher houdt Pieterburen zich natuurlijk bezig met bewustwordingscampagnes, maar nu met de plastic soep en one health problematiek wordt die noodzaak extra gevoeld.

3. Science-tainment/ toeristisch trekpleister

Tot slot heeft het Zeehondencentrum een recreatieve functie. Veel gezinnen met kinderen zien het als een ideaal dagje uit.

Vanuit onze expertrol komen we tot bepaalde conclusies en overwegingen. Die maken dat we mensen bewust willen maken van een nieuwe problematiek rondom de zeehond en daar dan ook een andere, aanvullende boodschap in gaan voeren. Dat doen we op verschillende manieren waaronder op recreatief gebied door middel van beleving en ‘science-tainment’. Ook online brengen we dit steeds nadrukkelijker.

Risico’s

De stichting onderkent een aantal risico’s en onzekerheden welke de strategie kunnen beïnvloeden maar vindt dat zij deze met betrekking tot de huidige situatie en ontwikkelingen prima weerstaat:

- de organisatiestructuur;
- de “governance” van de stichting;
- de (markt) vraag naar onze producten en diensten;
- de afhankelijkheid van bepaalde producten en diensten;
- maatschappelijke ontwikkelingen;
- duurzaamheidsaspecten;
- pandemieën zoals Corona.

Organisatiestructuur

De stichting is een kleine organisatie met een bestuurder en een Raad van Toezicht als bestuursorgaan. De bestuurder wordt ondersteund door een management team (MT) bestaande uit de hoofden van de belangrijkste afdelingen. Periodiek is er overleg tussen deze leidinggevende en toezichthoudende organen. Indien er bepaalde ontwikkelingen optreden welke de strategie positief dan wel negatief beïnvloeden dan zijn er dusdanige korte lijnen binnen deze structuur zodat er snel en kordaat kan worden gehandeld om eventuele risico’s het hoofd te bieden. Het verleden heeft een positieve uitwerking bij ons ook al meermalen aangetoond.

De “governance” van de stichting

De term “governance” omvat de volgende vraagstukken: hoe kom je tot beslissingen, hoe kom je tot uitvoering en hoe verkeer je met je omgeving? Zowel interne als externe toezichtrelaties worden naar aard, inrichting en werking geraakt door complexe governance verhoudingen, zowel in het publieke als het private domein en daar tussenin. Besturen gaat niet vanzelf goed. Toezicht op de inrichting en werking van bestuur is noodzakelijk.

Stichting Zeehondencentrum Pieterburen onderkent dit en heeft de volgende maatregelen getroffen:

- De bestuurder staat onder toezicht van de Raad van Toezicht en het bezoldigingsbeleid en bij de vaststelling van de beloning volgt de Stichting Zeehondencentrum Pieterburen de Regeling beloning directeuren van goededoelenorganisaties;
- Externe toetsing vindt plaats door de accountant en het CBF.

Al deze maatregelen laten jaarlijks zien dat het Zeehondencentrum dit risico onder controle heeft.

De (markt) vraag naar onze producten en diensten

Het Zeehondencentrum biedt een divers aanbod van artikelen en diensten aan. Hieruit ontvangt zij jaarlijks naast de entreegelden ook inkomsten uit verkopen van horeca en winkelartikelen. Daarnaast worden er sinds enkele jaren zgn. zeehondentochten gevaren, waarbij ook vaak vrijlatingen van opgevangen zeehonden onderdeel van deze tochten zijn.
Deze inkomsten helpen ons geweldig om onze opvang van hulpbehoevende zeehonden zo goed mogelijk uit te voeren. Echter dit betreffen niet onze enige bronnen van inkomsten. Naast de verkoop van producten en diensten ontvangen wij jaarlijks ook prachtige bedragen aan nalatenschappen en giften en donaties, waarmee de afhankelijkheid van een bepaalde inkomstenbron goed gespreid is.

Maatschappelijke ontwikkelingen en duurzaamheidsaspecten

Het Zeehondencentrum heeft uiteraard ook te maken met maatschappelijke ontwikkelingen en duurzaamheidsaspecten. In hoofdstuk 2 onder “Bestuurlijke zaken” wordt verder ingegaan op welke ontwikkelingen wij zien en hoe het Zeehondencentrum hier mee omgaat. Mede dankzij de uitstekende contacten uit ons netwerk en als gevolg van onze goede relatie met de overheden hebben we aangetoond ook snel en kundig op deze ontwikkelingen in te kunnen spelen, waarmee ook deze risico’s voor ons beheersbaar zijn.

Externe factoren

De invloed van pandemieën en het overheidsbeleid is van grote invloed op de dagelijkse gang van zaken geweest de afgelopen jaren. Noodgedwongen sluitingen, uitval van personeel, afstandsmaatregelen voor bezoekers hebben allemaal hun weerslag gehad op de organisatie.

2. Bestuursverslag / Raad van Toezicht

Bestuurssamenstelling

Het Zeehondencentrum kent de volgende bestuursorganen:

- een Raad van Toezicht en
- een directeur/bestuurder.

De Raad van Toezicht (RvT) is belast met het toezichthouden en de bestuurder is belast met het besturen van de Stichting.
Sinds 17 april 2013 is Niek Kuizenga benoemd tot zelfstandig bevoegd algemeen directeur/bestuurder van de Stichting, nadat hij op 12 november 2012 in dienst was getreden als bestuurder.
Het bestuur heeft samen met de Raad van Toezicht het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.
De huidige Raad van Toezicht heeft als voorzitter de heer Hans Alders (o.a. voormalig minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en voormalig commissaris van de Koningin van de provincie Groningen).

Het afgelopen jaar is de bekende viroloog Prof. Dr. Ab Osterhaus, als gevolg van het aflopen van zijn termijn per ultimo juni 2023 uit de Raad van Toezicht getreden.

De Raad van Toezicht is vervolgens uitgebreid naar in totaal vijf personen, ieder vanuit hun eigen vakgebied. De nieuwe leden zijn: mevrouw Jannie Nijlunsing, bestuurder Stichting De Hoven, mevrouw Akke Groenewoud, bestuurder Economic Board Groningen en de heer Dominic Terberg
De heer Mr. Drs. Michael Sijbom (oud burgemeester van de gemeente Losser en momenteel directeur-bestuurder van de Stichting Landschap Overijssel), is als lid aangebleven.

De Raad van Toezicht komt meerdere keren per jaar samen en heeft de mogelijkheid om een onkostenvergoeding per bijgewoonde vergadering te declareren.

De leden van de Raad van Toezicht en het Bestuur bekleden de volgende nevenfuncties die overigens geen belangenverstrengeling met het Zeehondencentrum met zich meebrengt:

<u>Niek Kuizenga</u>

- Directeur-Bestuurder Stichting Werelderfgoedcentrum Waddenzee
- Lid van Raad van Toezicht Stichting Het Drentse Landschap (onbezoldigd)
- Lid van de Mediaraad van RTV Noord (onbezoldigd)

<u>Hans Alders (voorzitter RvT)</u>

- Directeur Hans Alders procesregie & Advies B.V.
- President-commissaris ProRail
- Voorzitter Raad van Commissarissen AOG
- Voorzitter bestuur Stichting Landgoed Fraeylemaborg
- Lid adviescommissie Landgoed De Camping, ’t Zandt
- Voorzitter van Raad van Toezicht Stichting Werelderfgoedcentrum Waddenzee

Michael Sijbom (lid RvT)

- Directeur-bestuurder Stichting Landschap Overijssel (hoofdfunctie)
- Lid van Raad van Commissarissen TOPP zorg Zeist
- Lid Oudercommissie Zernike College Haren
- Voorzitter Stichting Bedehuizen Overijssel – Flevoland
- Adviseur bestuur Stichting Stop de Noordtak
- Lid van Raad van Toezicht Stichting Werelderfgoedcentrum Waddenzee

Jannie Nijlunsing (lid RvT)

- Bestuurder Stichting De Hoven
- Algemeen bestuurslid Stichting Kunstencentrum De Ploeg
- Lid van Raad van Toezicht Stichting Werelderfgoedcentrum Waddenzee

Akke Groenewoud (lid RvT)

- Bestuurder Economic Board Groningen
- Voorzitter Raad van Commissarissen Zorg Innovatie Forum (tot 1-7-2023)
- Lid Raad van Commissarissen Stam B.V. (tot 1-7-2023)
- Lid van Raad van Toezicht Stichting Werelderfgoedcentrum Waddenzee

Dominic Terberg (lid RvT)

- Adviseur- coach Banco Fie (Bolivia)
- Lid Algemeen Bestuur Stichting Arisa
- Lid Algemeen Bestuur S-AVN
- Lid Ledenraad Rabobank Súdwest-Fryslân
- Lid van Raad van Toezicht Stichting Werelderfgoedcentrum Waddenzee

Bestuurlijke zaken

Bij het uitvoeren van onze operationele activiteiten onderkennen wij de volgende risico's welke de effectiviteit en efficiency van het Zeehondencentrum kunnen beïnvloeden:

- interne organisatie en administratie;
- fraudegevoeligheid en corruptie;
- implementatie van nieuwe informatiesystemen;
- risico's m.b.t. schade toebrengen aan het milieu;
- kwaliteit van personeel;
- reputatie Zeehondencentrum.

Wij hebben maatregelen getroffen om deze bovengenoemde risico's te kunnen beheersen:

Interne organisatie en administratie

Het Zeehondencentrum is een kleine organisatie. Voordelen hiervan zijn er zeer korte lijnen zijn binnen de organisatie en dat de mensen die er werken een grote verantwoordelijkheid hebben maar ook voelen ten aanzien van hun werkzaamheden.
In ons geval komt dit de effectiviteit en efficiency juist ten goede. Eventuele issues worden snel herkend en besproken, waar vooral de zeehondenzorg baat bij heeft.

Fraudegevoeligheid en corruptie

Dit is een risico waar iedere organisatie zich helaas tegen moet wapenen. Bij ons in het Zeehondencentrum hebben we gelukkig geen ervaring met deze onderwerpen. Ook hier zal het een rol spelen dat we een kleine organisatie zijn en bovendien ook een goed doel. Intern kent iedereen elkaar en werken we iedere dag samen, ook middels het zgn. “open-deur beleid”. Extern merken we dat mensen het fijn vinden om ons te helpen (zowel financieel als in natura). Ten aanzien van onze geldstromen geldt het vier-ogen principe, hebben we interne (kas)geldcontroles en functie- en autorisatiescheidingen getroffen. Middels deze maatregelen hebben we de risico’s naar onze mening en tevens op basis van de bevindingen van onze accountant voldoende onder controle.

Implementatie van nieuwe informatiesystemen

In 2021 is een nieuw ticket/ boekingssysteem geïmplementeerd als onderdeel van een CRM-vernieuwingstraject, waartoe ook de zeehondendatabase behoort. Vanaf 1 januari 2023 is de financiële administratie overgegaan van Accountview naar Exact online.

Risico’s m.b.t. schade toebrengen aan het milieu

Het Zeehondencentrum houdt rekening met het milieu. In ons geval heeft dit vooral betrekking op het waterverbruik in onze bassins. Waar dit water in het verleden periodiek werd geloosd in het riool wordt ons verbruikte water sinds 2012 gezuiverd en hergebruikt via onze waterzuivering.
Periodiek worden metingen uitgevoerd om de waterkwaliteit te testen. Het betreft een gesloten watersysteem, waarmee het risico op vervuiling geminimaliseerd is.

Kwaliteit van personeel

Het Zeehondencentrum kan alleen maar werken met gekwalificeerd personeel. Het werken met zorgbehoevende zeehonden is niet iets wat iedereen zo maar even kan gaan doen. Nieuwe medewerkers worden daarom ook intern opgeleid en begeleid. In Pieterburen hebben we een campus waar deze studenten 24 uur en zeven dagen per week kunnen verblijven.

Het risico bestaat dat er onvoldoende gekwalificeerd personeel beschikbaar is. Doordat het Zeehondencentrum internationaal zeer hoog staat aangeschreven komen er jaarlijks vele nieuwe studenten naar Pieterburen om ons te helpen bij de verzorging. Na afronding van hun “stage” is onze ervaring dat een zeker aantal hiervan graag terugkomt voor een volgende periode.

Reputatie

Zeehondencentrum Pieterburen is een begrip in Nederland en omstreken. Al sinds de begin jaren ’70 worden hier zeehonden opgevangen en worden de ervaringen met betrekking tot de opgedane kennis en kunde gedeeld met onze bezoekers en belangstellenden. Doordat wij zeer frequent samenwerken met erkende wetenschappers en universiteiten en ook de wetten en regels ten aanzien van wet- en regelgeving strikt worden nageleefd schatten wij het risico van eventuele reputatieschade als laag in.

Financiële paragraaf

Het Zeehondencentrum is volledig afhankelijk van de giften en donaties van haar bezoekers en donateurs. Ook het afgelopen jaar zijn er gelukkig veel mensen geweest die ons middels donaties, adopties en giften wel hebben gesteund het afgelopen jaar en hebben we dit jaar opnieuw een aantal prachtige nalatenschappen mogen ontvangen. In totaal hebben we 26 exclusieve en 607 symbolische adopties ontvangen.
Mede dankzij deze dankbare financiële steun van pakweg 70.000 bezoekers en bijna 11.000 donateurs zijn de reserves en de liquiditeit van het Zeehondencentrum gedurende 2023 voldoende geweest, zodat wij aan al onze financiële verplichtingen hebben kunnen voldaan.

In de begroting van 2023 was uitgegaan van bescheiden winst. Hierin was reeds rekening gehouden met extra loon-, advies- en marketingkosten vanwege de transitie richting het Werelderfgoedcentrum Lauwersoog. Deze zijn bij de resultaatverdeling over 2023 ten laste van de bestemmingsreserve gebracht.

De gerealiseerde baten zijn fors lager uitgevallen dan begroot. Ondanks een aantal prachtige nalatenschappen zijn deze baten over 2023 historisch laag. Omdat ook de overige baten het begrote bedrag niet hebben gehaald is het over 2023 niet gelukt voldoende dekking voor de lasten te genereren.

En omdat de gerealiseerde kosten het begrote bedrag hebben overstegen, onder andere door gemaakte transitiekosten ten behoeve van de verhuizing naar Lauwersoog, is per saldo een verlies geleden over 2023 van € 1.093.366. Ondanks dat een deel van dit verlies, ad € 253.471 ten laste van onze bestemmingsreserves en fondsen kan worden gebracht, bedraagt de onttrekking aan de continuïteitsreserve € 839.625.

De bestedingen aan de doelstelling over 2023 bedragen 121% (2022: 61%) van de totale baten. De sterke afwijking ontstaat vooral door de lagere baten.
De reserves zijn zoals vermeld afgenomen en bedragen eind 2023 € 2.461.351.
De CBF-norm van een minimum besteding van 25% voor kosten van fondsenwerving is in 2023 beperkt overschreden. Stichting Zeehondencentrum Pieterburen besteedt 34% van haar inkomsten aan kosten voor fondsenwerving (2022: 25%).
De eigen norm voor kosten administratie en beheer is gesteld op maximaal 15% van de totale kosten. Over 2023 is het percentage 9% (2022: 13%), waarmee deze binnen de gestelde norm uitkomt.

De jaarrekening 2023 wordt gecontroleerd door De Jong & Laan Controle B.V.. In deze verklaring vermeldt de accountant of de jaarrekening 2023 van onze stichting voldoet aan de verslaggeving voorschriften voor fondsenwervende instellingen.

Bezoldiging directie

Het bestuur heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.
Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt de Stichting Zeehondencentrum Pieterburen de Regeling beloning directeuren van Goede doelen organisaties (zie www.goededoelennederland.nl).

De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij de Stichting Zeehondencentrum Pieterburen vond plaats door de Raad van Toezicht van de stichting. Dit leidde tot een zogenaamde BSD-score van 470 punten met een maximaal jaarinkomen van salarisniveau I van € 154.951 (1 fte/12 maanden). De beloning bestuurder blijft binnen dit salarisniveau.

Gedurende 2023 heeft de directeur/bestuurder zich volledig beziggehouden met de ontwikkeling van het nieuwe Werelderfgoedcentrum. Zijn volledige salarislasten en bijkomende kosten zijn doorberekend aan het project, welke in een aparte stichting is ondergebracht. De activiteiten in Pieterburen zijn door de operationeel directeur uitgevoerd. Deze is in de periode januari t/m begin september uitgevoerd door een externe interim manager. Vanaf september is er een nieuwe operationeel directeur in dienst getreden, de heer Bas Wemmenhove.

Het salaris van de directeur wordt bepaald door de Raad van Toezicht. Hij heeft geen gratificaties of extra vergoedingen ontvangen. Er zijn geen nieuwe overeenkomsten afgesloten of lopende overeenkomsten gewijzigd die voorzien in de beloningen die hoger zijn dan de norm vastgesteld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

Keurmerken

Het Zeehondencentrum kent twee keurmerken:
- CBF-erkenning;
- ISO-keurmerk ISO 9001:2015

Het CBF (Centraal Bureau Fondsenwerving) stelt strenge eisen en voorschriften aan een organisatie die de CBF erkenning wil verkrijgen. De Stichting Zeehondencentrum heeft sinds oktober 2000 de CBF erkenning en een ANBI status. Dat houdt in dat giften aan het Zeehondencentrum fiscaal aftrekbaar zijn. CBF toetst ieder jaar of een organisatie nog aan de normen van de Erkenningsregeling voldoet. Deze hertoetsing heeft in 2021 opnieuw geleid tot een verlenging van het keurmerk. In 2024 zal opnieuw een hertoetsing plaatsvinden.

Sinds het voorjaar van 2004 heeft het Zeehondencentrum de ISO-9001:2008 certificering. Jaarlijks vindt er een audit plaats; ook in 2022 is deze audit succesvol afgenomen. Inmiddels is er sprake van een nieuwe norm: ISO 9001-2015 waar het Zeehondencentrum ook aan heeft voldaan. Dit betekent dat de ISO-certificering - een waarborg voor transparantie binnen de organisatie die de kwaliteit ten goede komt – tot en met juni 2023 van kracht is gebleven.

In overleg met de Raad van Toezicht is geconstateerd dat het behouden van ons ISO Certificaat na juni 2023 geen prioriteit meer heeft voor onze inmiddels zeer professionele zorgorganisatie. Met onze CBF-erkenning laten we in toereikende mate weten dat we voldoen aan strenge kwaliteitscriteria en dat we ons extern en onafhankelijk laten controleren.

Personeel

Van het totale aantal bezoldigde fte's in 2023 van 31,8 fte's (2022: 32,5) was circa 28,3 in vaste dienst en 3,5 fte op oproepbasis. Een aantal medewerkers hebben een kortdurend deeltijddienstverband. Daardoor heeft het Zeehondencentrum gedurende het gehele jaar 65 medewerkers in dienst gehad ten opzichte van 59 vorig jaar.

Salarisbeleid

Stichting Zeehondencentrum Pieterburen kent geen CAO. Er is een eigen salarisregeling welke periodiek wordt getoetst aan soortgelijke organisaties. Op basis van deze salarisregeling wordt het personeel verloond.

De organisatie bestaat uit de onderdelen zeehondenzorg, EHBZ/vrijwilligers, technische dienst, wetenschap, bezoekerscentrum, marketing & communicatie, content & programmering en fondsenwerving en het secretariaat. Staffuncties zijn kwaliteitsmanager, de financiële administratie en de personeelsadministratie.
Met name in de zorgafdeling vinden met enige regelmaat mutaties plaats. Over 2023 zijn er daarnaast ruim 80 onbezoldigde stagiaires/trainees en vrijwilligers geweest.

Gedragscode persoonlijke integriteit Zeehondencentrum Pieterburen

Binnen het Zeehondencentrum is deze gedragscode aanwezig en bedoeld om medewerkers en leidinggevenden concrete handvatten te geven om integer te zijn. Deze gedragscode is opgenomen in het personeelshandboek en maakt onderdeel uit van ieders (arbeid)overeenkomst. Daarnaast brengt het Zeehondencentrum de gedragscode onder de aandacht van de medewerkers door waar nodig een deskundige op een bepaald onderdeel van de gedragscode uit te nodigen. Leidinggevenden zijn verantwoordelijk voor het stimuleren van- en toezicht op de naleving.

De gedragscode bestaat uit verschillende onderwerpen, te weten:
- Algemene gedragscode: Wat zijn onze waarden en hoe willen we met elkaar omgaan;
- Gedragscode grensoverschrijdend gedrag;
- Gedragscode internet, e-mail en verwerking persoonsgegevens;
- Gedragscode COVID-19.

De gedragscode is terug te vinden op de website en is ook op te vragen via email.

Het was de bedoeling dat het Zeehondencentrum gedurende het jaar periodiek interne sessies zou houden onder medewerkers en vrijwilligers. Omdat het centrum als gevolg van COVID-19 in 2022 ook nog deels gesloten is geweest en daarnaast de prioriteiten op het realiseren van een nieuwe plek in Lauwersoog lagen, hebben deze sessies nog niet plaats kunnen vinden. Hiermee is gestart per 2023.

Er is in 2023 geen sprake geweest van meldingen van ongewenste omgangsvormen.

3. Vooruitblik 2024

In het voorjaar van 2025 gaat het Zeehondencentrum Pieterburen verhuizen naar het Werelderfgoedcentrum Waddenzee (werktitel) in Lauwersoog. De Werkplaats van de Wadden. In het meerjarenplan 2023 – 2025 'Van Pieterburen naar Lauwersoog' beschrijven we onze plannen in het kort.

In Lauwersoog komen jaarlijks vele bezoekers van alle leeftijden en achtergronden op een toegankelijke en interactieve manier in aanraking met wetenschappelijke kennis over de Waddenzee, de Waddenkust en haar bewoners. Hier komen ook onze partners (onderzoeksinstellingen, scholen, natuurorganisaties, vissers, ondernemers) samen. We bieden namelijk een thuishaven voor het werken aan de toekomst van het Waddengebied. Een toekomst waarin mens en natuur met elkaar in balans zijn. Een activerende plek om van gedachten te wisselen, met elkaar in gesprek te gaan, elkaar te inspireren en samen te werken aan een duurzame toekomst voor het Waddengebied. En ver daarbuiten. Want dit prachtige Werelderfgoed willen we graag behouden, onderhouden en doorgeven aan de volgende generatie. In de Werkplaats van de Wadden steken wij de handen uit onze mouwen. Elke dag werken we met man en macht aan onze missie.

Omdat 2024 het laatste jaar Pieterburen betekent gaan we verder om onze bezoekers nóg meer te betrekken in ons werk door het versterken onze bezoekerservaring, het verbeteren onze expositie en programmering en het ontwikkelen van nieuwe activiteiten ten behoeve van de verhuizing naar Lauwersoog. De doelstellingen van vorig jaar worden blijven van kracht:
We gaan onze positionering versterken door de boodschap: Seal, Sea, Science over te brengen; ons bezoekerscentrum als visitekaartje in te zetten en campagnes in te zetten.
We worden een participatief goed doel worden door te bouwen aan onze relatie met donateurs en nóg meer te betrekken in ons verhaal; een donateurscampagne in te zetten en de B2B markt te betreden.
We worden een wereldwijde community van inspirerende storytellers door meer samen te werken met passende partners; onszelf uit te dagen om ons te blijven ontwikkelen en kennis te delen en educatieve programma's te ontwikkelen.
We passen onze organisatie, werkwijze en systemen aan door te werken vanuit onze missie, visie, waarden en doelen; door ons organisatorisch te versterken; door onze interne communicatie te versterken; onze werkprocessen te verbeteren; multidisciplinair te gaan werken, te automatiseren waar mogelijk en door te blijven verduurzamen.

Er is in het komende jaar nog steeds heel veel werk aan de winkel. We laten ons hierbij ondersteunen door expertise van buiten waarbij het expliciet de bedoeling is dat kennis overgedragen wordt zodat we daarna zonder de hulp van externen zelfstandig door kunnen ontwikkelen.

Voor 2024 is een sluitende begroting opgesteld. De begroting is vastgesteld door het bestuur na goedkeuring van de Raad van Toezicht. Een cijfermatige samenvatting van deze begroting 2024 is opgenomen in de jaarrekening 2023 onder de staat van baten en lasten.
De begroting voor 2024 laat een begroot resultaat zien van € 3.841. Ten aanzien van de baten hebben we op basis van onze ervaringen in 2023, waarbij de nalatenschappen historisch laag waren, zijn deze voor 2024 gebaseerd op de een gemiddelde opbrengst over de afgelopen jaren en begroot op
€ 780.000. Met betrekking tot de overige inkomsten wordt de nadruk gelegd op "het laatste seizoen Pieterburen" en zijn de begrote baten hierop afgestemd. Als gevolg van de kostenoverschrijding in 2023 is in de begroting 2024 fors ingezet op kostenbeheersing. Hierdoor ontstaat een bescheiden begroot resultaat van € 3.841.

Ten aanzien van de liquiditeitspositie kan worden opgemerkt dat ondanks het grote verlies over 2023 het Zeehondencentrum op basis van de huidige verwachtingen gedurende 2024 geen liquiditeits- of continuïteitsproblemen verwacht.

Er worden voor 2024 hooguit herstelinvesteringen verwacht ten behoeve van de zeehondenopvang en de huisvesting. Mede omdat in het voorjaar van 2025 de verhuizing naar het nieuwe pand in Lauwersoog zal plaatsvinden.

Wat betreft het personeelsbestand zal 2024 het jaar van de transitie worden. Het Werelderfgoedcentrum zal een ander karakter krijgen, maar wel met het DNA van het zeehondencentrum. Op dit moment wordt hard gewerkt om de organisatie in te kleuren en de functies en functieomschrijvingen te voltooien.

We kijken hoopvol naar de toekomst en verwachten een goed bezoekersseizoen vanaf het voorjaar dit jaar. Het zal “het laatste jaar Pieterburen” worden; de locatie waar het allemaal is begonnen en welke locatie altijd een speciale, warme plek in het hart van onze stichting zal houden!
Onze stichting is gelukkig een gezonde organisatie die vooralsnog goed in staat is om aan haar financiële verplichtingen kan voldoen.

4. Verantwoordingsverklaring

De Stichting Zeehondencentrum Pieterburen onderschrijft de drie kernprincipes van goed bestuur, zoals deze zijn opgenomen in het CBF-keur. Het bestuur van het Zeehondencentrum legt in deze verantwoordingsverklaring verantwoording af over de wijze waarop het Zeehondencentrum:
- toezicht houdt, bestuurt en uitvoert;
- de effectiviteit en efficiency van besteding van middelen waarborgt;
- de omgang met belanghebbenden optimaliseert.

Besturen en toezicht houden

Om de doelstellingen te kunnen realiseren is een optimale inrichting van bestuur en organisatie noodzakelijk. Het Zeehondencentrum wordt bestuurd door de directie. Een onafhankelijke en onbezoldigde Raad van Toezicht is toezichthouder en vergadert regelmatig.

De stichting is in ingericht conform het raad van toezichtmodel, waarbij het directiebestuur aan het Zeehondencentrum op hoofdlijnen leidinggeeft en eindverantwoordelijk is. Voor de taken en verantwoordelijkheden is een zgn. Reglement Raad van Bestuur opgesteld met daarin functieomschrijvingen van directieleden. De handelingsvrijheid van de directieleden wordt beperkt conform de bepalingen in de algemene statuten en het Reglement Raad van Bestuur.

De Raad van Toezicht bestaat ultimo 2023 uit vijf leden die ieder deskundig zijn op een voor de organisatie relevant werkgebied. De leden van de Raad van Toezicht (RvT) worden voor een periode van drie jaar benoemd. Zij treden af volgens een door de Raad van Toezicht opgesteld rooster. Een volgens het rooster aftredend lid is onmiddellijk (doch maximaal tweemaal) herbenoembaar. Alle leden van de Raad van Toezicht zijn vrijwillig verbonden aan de organisatie en ontvangen geen bezoldiging. De directie wordt door de Raad van Toezicht benoemd en ontvangt een beloning vastgesteld door de Raad van Toezicht.
De Raad van Toezicht komt meerdere keren per jaar bij elkaar (minimaal vier keer). Tijdens de vergaderingen worden de ontwikkelingen binnen het Zeehondencentrum besproken en vindt een terugblik/evaluatie van de afgelopen periode.

Het Zeehondencentrum onderschrijft de richtlijnen van de Commissie Wijffels. De kern van deze gedragscode voor goed bestuur gaat over openheid, transparantie en verantwoording afleggen. Het directiesalaris van goede doelen volgt volgens de gedragscode het salarisbeleid van de overheid en dat van het Zeehondencentrum valt daar ruim binnen.

Periodiek wordt aan de Raad van Toezicht gerapporteerd over de voortgang van het Jaarplan met behulp van zogenaamde prestatie-indicatoren. Deze cijfers worden voorzien van een inhoudelijke toelichting. Afwijkingen van de voorgenomen prestatie worden geduid, waar nodig worden de plannen door de directie bijgestuurd, waar nodig na goedkeuring door de Raad van Toezicht.
Het jaarverslag en de jaarrekening worden door de directeur-bestuurder opgesteld en door de Raad van Toezicht goedgekeurd.

Extern toezicht

De door het bestuur aangestelde gecertificeerde registeraccountant controleert jaarlijks de administratieve organisatie en interne controleprocedures in het licht van de controle van de jaarrekening.

Het Zeehondencentrum was tot en met juni 2023 gecertificeerd volgens NEN-EN-ISO 9001:2015. In overleg met de Raad van Toezicht is besloten dat het behouden van ons ISO Certificaat na juni 2023 geen prioriteit meer heeft voor onze inmiddels zeer professionele zorgorganisatie. Met onze CBF-erkenning laten we in toereikende mate weten dat we voldoen aan strenge kwaliteitscriteria en dat we ons extern en onafhankelijk laten controleren.

Verder toetst het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) jaarlijks de jaarverslaggeving en eens in de drie jaar vindt een uitgebreide hertoetsing van de erkenning plaats. Op dit moment is er sprake van de CBF-erkenning, waarmee het Zeehondencentrum voldoet aan de door het CBF gestelde eisen in het kader van verslaggeving.

Besteding van middelen

Het Zeehondencentrum erkent het belang van het duidelijk formuleren van doelen, het meten van de realisatie en het evalueren van de activiteiten. Eind 2022 is het nieuwe meerjarenplan voor de jaren 2023 t/m 2025 aan de Raad van Toezicht voorgelegd en goedgekeurd. Inmiddels is er voor de periode 2025-2035 een exploitatiebegroting uitgewerkt welke is gebaseerd op de verwachtingen in Lauwersoog.

Door het vaststellen van een jaarbegroting geeft het bestuur richting aan de doelstellingen van de organisatie. Jaarlijks wordt het jaarplan fondsenwerving vastgesteld.

Besteding van middelen vindt plaats in overeenstemming met de begroting. In de toelichting op de jaarlijkse begroting wordt aangegeven welke acties er met betrekking tot verdere optimalisatie van de bestedingen zijn voorgenomen.
Het Zeehondencentrum besteedt het leeuwendeel van haar inkomsten direct aan de zorg voor de zeehonden. Daarnaast worden kosten gemaakt voor wetenschappelijk onderzoek, educatie en voorlichting.

De kosten voor fondsenwerving blijven jaarlijks onder de norm van het CBF, zoals blijkt uit de jaarrekening over een boekjaar.

Voor het monitoren en evalueren van activiteiten wordt maandelijks een rapportage opgesteld met een staat van baten en lasten. De financiële resultaten worden toegelicht en afwijkingen van de begroting worden verklaard en desgewenst bijgestuurd.

Relatie met belanghebbenden

Interne belanghebbenden van het Zeehondencentrum zijn o.a. werknemers, raad van toezicht, vrijwilligers en stagiaires.

Externe belanghebbenden zijn o.a. donateurs, bezoekers, goede doelen, fondsen, media, landelijke en lokale overheidsinstanties en wetenschappelijke instituten.

Het Zeehondencentrum acht het zeer belangrijk om draagvlak en bewustwording te creëren voor haar activiteiten en uitgangspunten. Zij behoort met haar donateurs tot de grotere natuurorganisaties in Nederland. Jaarlijks ontvangt het Zeehondencentrum circa 85.000 bezoekers. Het Zeehondencentrum geniet een zeer hoge naamsbekendheid en waardering. In 2023 hebben er circa 100.000 mensen hun financiële steun gegeven in de vorm van giften, donaties en adopties. Opnieuw een prachtig resultaat waarvoor veel dank wordt uitgesproken. Donateurs ontvangen een twee maal per jaar het Robbenbulletin.

De website van het Zeehondencentrum wordt dagelijks door duizenden belangstellenden bezocht. Gedurende 2023 zijn er ruim 1.000.000 bezoekers op onze website geregistreerd. Ook de belangstelling via YouTube, Instagram en TikTok (1,5 miljoen volgers) blijft groot.

Het jaarverslag is online via onze website beschikbaar.

Dagelijks ontvangt het Zeehondencentrum diverse uitingen via de email, telefoon of face-to-face contacten. Informatievraagstukken worden naar de betreffende afdeling doorgezet en zo goed mogelijk beantwoord, groten deels middels kennis en beschikbare documentatie.

Ideeën en opmerkingen kunnen via een zgn. enquête bus in het Bezoekerscentrum worden ingeleverd. De afgelopen jaren is middels evaluatieformulieren de uitstraling en de beleving van een bezoek aan het Zeehondencentrum in Pieterburen getoetst.

We hebben een aantal klachten ontvangen van een donateur welke in opdracht van de directie zorgvuldig zijn onderzocht. De betreffende donateur is na dit onderzoek schriftelijk op de hoogte gesteld dat de klachten volgens dat onderzoek correct zijn afgehandeld en dat we het betreuren dat we helaas niet in staat zijn om aan alle wensen van betreffende donateur tegemoet te kunnen komen.

Daarnaast hecht het Zeehondencentrum sterk aan het aantrekken en behouden van vrijwilligers, studenten, stagiaires en dierenartsen uit binnen- en buitenland die vooral in de zorg, maar ook in andere onderdelen van de organisatie actief zijn. Zo wordt de filosofie van het Zeehondencentrum uitgedragen ver buiten de landsgrenzen.
Een netwerk van vele vrijwilligers langs de hele kust van Nederland vormt de EHBZ (Eerste Hulp Bij Zeehonden). Deze vrijwilligers, de zogenaamde EHBZ-ers, zijn door het Zeehondencentrum getraind om eerste hulp aan zeehonden en andere zeezoogdieren te verlenen.

Het Zeehondencentrum werkt nauw samen met relevante partijen voor wetenschappelijk onderzoek en is actief betrokken bij het politieke beleid voor natuurbehoud en dierenwelzijn.

Jaarrekening

Samengevoegde balans per 31 december 2023
(na verwerking resultaat)

			31 dec.2023		31 dec.2022
		EUR	EUR	EUR	EUR
Activa					
Immateriële vaste activa	*A*		48.675		42.580
Materiële vaste activa	*B*		793.220		908.851
Voorraden	*C*	40.344		24.445	
Vorderingen en overlopende activa	*D*	2.547.233		3.187.380	
Liquide middelen	*E*	860.593		1.314.859	
			3.448.170		4.526.684
Totaal			**4.290.065**		**5.478.115**

			31 dec.2023		31 dec.2022
		EUR	EUR	EUR	EUR
Passiva					
Reserves en fondsen					
Reserves	*F*				
. continuïteitsreserve		2.347.854		3.187.479	
. bestemmingsreserve		113.497		252.427	
			2.461.351		3.439.906
Fondsen	*G*				
. bestemmingsfonds			1.369.953		1.484.764
			3.831.304		4.924.670
Voorzieningen	*H*		46.868		46.868
Kortlopende schulden	*I*		411.893		506.577
Totaal			**4.290.065**		**5.478.115**

PIETERBUREN
ZEEHONDENCENTRUM

Samengevoegde staat van baten en lasten over 2023

		Begroting 2023		**Werkelijk 2023**		Werkelijk 2022		Begroting 2024	
		EUR	EUR	**EUR**	**EUR**	EUR	EUR	EUR	EUR
Baten:									
Baten van particulieren	K		2.464.834		1.526.872		2.283.190		2.379.774
Baten van bedrijven			0		0		0		0
Baten van loterijorganisaties			0		0		0		0
Baten van subsidies van overheden			0		0		0		0
Baten van organisaties zonder winstoogmerk			0		0		0		0
Baten als tegenprestatie voor levering diensten			0		0		0		0
en producten			0		0		0		0
Overige baten			0		0		0		0
Som der baten			2.464.834		**1.526.872**		**2.283.190**		2.379.774
Lasten:									
Besteed aan doelstellingen	L								
Zorg	L1	893.206		1.204.799		834.062		976.722	
Wetenschap	L2	186.873		193.702		169.992		158.006	
Voorlichting	L3	376.831		449.368		386.406		308.249	
			1.456.910		1.847.868		1.390.459		1.442.977
Werving baten	M								
Kosten eigen fondsenwerving	M1	700.728		525.984		563.997		658.680	
			700.728		525.984		563.997		658.680
Beheer en administratie	N								
Kosten beheer en administratie	N1		302.181		246.386		296.274		274.276
Som der lasten			2.459.819		**2.620.238**		**2.250.731**		2.375.933
Resultaat			5.015		**-1.093.366**		**32.459**		3.841
Resultaatbestemming	Q								
Toevoeging/onttrekking aan:									
_ continuïteitsreserve		90.117		**-839.625**		213.066		88.943	
_bestemmingsreserve		0		**-138.930**		-97.573		0	
_ bestemmingsfonds		85.102-		**-114.811**		-83.034		85.102-	
		5.015		**-1.093.366**		32.459		3.841	

Samengevoegd kasstroomoverzicht 2023

	2023		2022	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Resultaat na belastingen		**-1.093.366**		32.458
Gecorrigeerd voor:				
. Afschrijvingen	**158.280**		159.440	
. Mutatie voorzieningen	**0**		-58.119	
. Mutatie voorraden	**-15.899**		9.920	
. Mutatie vorderingen	**640.148**		-384.780	
. Mutatie kortlopende schulden	**-94.685**		-46.123	
		687.844		-319.662
Kasstroom uit operationele activiteiten		**-405.522**		-287.204
Investeringen in:				
. Materiële vaste activa	**-32.509**		-44.077	
. Immateriële vaste activa	**-16.235**		-42.580	
Kasstroom uit investerings activiteiten		**-48.744**		-86.657
Aflossing langlopende schulden	**0**		0	
Kasstroom uit financierings activiteiten		**0**		0
Mutatie liquide middelen		**-454.266**		-373.861
Liquide middelen einde boekjaar		**860.593**		1.314.859
Liquide middelen begin boekjaar		**1.314.859**		1.688.720
Mutatie liquide middelen		**-454.266**		-373.861

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Toelichting behorend tot de jaarrekening 2023

Aard bedrijfsactiviteiten

De Stichting Zeehondencentrum Pieterburen stelt zich ten doel: Het (doen) bevorderen van de instandhouding en eventueel van de uitbreiding van zeehondenpopulaties in het bijzonder in, maar niet beperkt tot, de getijdengebieden rond en in de Noordzee. Hieronder wordt begrepen:

- Het (doen) geven van voorlichting;
- Het verzorgen van zeezoogdieren waaronder zeehonden, voorkomend in de getijdengebieden rond en in de Noordzee met als doel hen weer vrij te laten in de natuur;
- Het (doen) beoefenen van wetenschap en educatie, alsmede het samenwerken met die instelling of natuurlijke personen, die activiteiten op het gebied van wetenschap en educatie ontplooien;
- Het werven van fondsen om voormelde activiteiten te helpen bekostigen;
- Het verlenen van noodhulp aan en het geven van voorlichting over zeezoogdieren wereldwijd;
- Alle overige (rechts-)handelingen die het doel bevorderen.

Consolidatie

De samengevoegde jaarrekening van Stichting Zeehondencentrum Pieterburen bestaat uit de enkelvoudige jaarrekeningen van Stichting Zeehondencentrum Pieterburen en van Stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen.
Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen beide stichtingen worden geëlimineerd.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van een jaar. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.
Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.
De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva worden tegen nominale waarde opgenomen, tenzij anders vermeld in de verdere grondslagen.

Voor zover niet anders is vermeld hebben activa en passiva een looptijd korter dan 1 jaar.

In de balans en de winst- en verliesrekening zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Het resultaat is reeds verwerkt in de balans.

Een actief wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en het actief een kostprijs of een waarde heeft waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Een in de balans opgenomen actief of verplichting blijft op de balans opgenomen als een transactie niet leidt tot een belangrijke verandering in de economische realiteit met betrekking tot het actief of de verplichting. Dergelijke transacties geven evenmin aanleiding tot het verantwoorden van resultaten. Bij de beoordeling of er sprake is van een belangrijke verandering in de economische realiteit wordt uitgegaan van de economische voordelen en risico's die zich naar waarschijnlijk in de praktijk zullen voordoen, en niet op voordelen en risico's waarvan redelijkerwijze niet te verwachten is dat zij zich voordoen.

Een actief of verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle of nagenoeg alle rechten op economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot het actief of de verplichting aan een derde zijn overgedragen. De resultaten van de transactie worden in dat geval direct in de staat van baten en lasten opgenomen, rekening houdend met eventuele voorzieningen die dienen te worden getroffen in samenhang met de transactie.

Indien de weergave van de economische realiteit ertoe leidt dat het opnemen van activa waarvan de rechtspersoon niet het juridisch eigendom bezit, wordt dit feit vermeld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.
Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Opbrengsten worden verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de handelsgoederen zijn overgedragen aan de koper.

Continuïteitsveronderstelling

De volgende onzekerheden inzake de continuïteit zijn onderkend:
- de onzekerheden omtrent giften, donateurs en nalatenschappen;
- de beschikbaarheid van liquiditeiten op de middellange termijn.

De resultaten over 2023 hebben een nadelig effect gehad op de activiteiten van onze stichting en haar financiële situatie. Op basis van de huidige omstandigheden, waaronder de sterke solvabiliteit en liquiditeit, zien wij op dit moment geen reden om aan de positieve continuïteitsveronderstelling te twijfelen.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worde gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.
Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

De gebouwen en terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.
Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de kostprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Onderhoudsuitgaven worden slechts geactiveerd als zij de gebruiksduur van het object verlengen en/ of leiden tot toekomstige prestatie-eenheden met betrekking tot het object. Ter zake van verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan gebouwen, installaties e.d. wordt een voorziening gevormd. Zie hiervoor de grondslag onder het hoofd Voorzieningen.

De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur. Op terreinen en op materiële vaste bedrijfsactiva in uitvoering en vooruitbetalingen op materiële vaste activa wordt niet afgeschreven.

Buiten gebruik gestelde activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief (of een kasstroom genererende eenheid) hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingsverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restant verlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden.

Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief (of kasstroom genererende eenheid) geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingsverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingsverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingsverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen aanschafprijs op basis van de ‘first-in, first-out’ (FI-FO)-methode of lagere opbrengstwaarde.
Bij de waardering van de voorraden wordt rekening gehouden met de eventueel op balansdatum opgetreden waardeverminderingen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (indien materieel). Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen, onder aftrek van in reen wegens oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito’s met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking van de Stichting.

Reserves

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd om de continuïteit te waarborgen ingeval van (tijdelijke) sterk tegenvallende opbrengsten.

Bestemmingsreserve

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze beperking zelf opheffen.

Overige reserves

Overige reserves betreffen reservemiddelen die resteren na de eerder genoemde bestedingen.

Fondsen

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen betreffen middelen die zijn verkregen met een door derden aangegeven specifieke bestemming.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.
De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.
De voorzieningen met een verwachte looptijd van maximaal een jaar worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.
De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de contante waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.
Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorziening groot onderhoud

Een voorziening wordt gevormd voor verwachte kosten van periodiek groot onderhoud aan panden, installaties e.d. op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud. De uitgaven van groot onderhoud worden verwerkt ten laste van de onderhoudsvoorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Indien de kosten van groot onderhoud uitgaan boven de boekwaarde van de voor het desbetreffende actief aangehouden voorziening, worden de (meer)kosten verwerkt ten laste van de staat van baten en lasten.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Baten uit eigen fondsenwerving

Donaties en giften
Donaties en giften worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen, met uitzondering van ontvangsten die kunnen worden toegerekend aan een periode waarin een bepaalde mailingsactie heeft plaatsgevonden. Giften van een zaak in natura worden gewaardeerd tegen de reële waarde in Nederland.

Baten uit nalatenschappen
Nalatenschappen worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Voorlopige uitbetalingen in de vorm van voorschotten worden in het boekjaar waarin ze worden ontvangen verantwoord als baten uit nalatenschappen, voor zover deze niet al in een voorgaand boekjaar zijn verantwoord.

Verkoop van artikelen
Opbrengsten uit de verkoop van artikelen worden onder de baten tegen de brutowinst opgenomen. De brutowinst is de netto-omzet verminderd met de kostprijs van de verkochte artikelen. Onder de netto-omzet wordt verstaan de opbrengst onder aftrek van kortingen en over de omzet geheven belastingen. Onder de kostprijs wordt verstaan de inkoopwaarde van de goederen, verhoogd met de op de inkoop en verkoop drukkende directe (aan derden betaalde) verwervingskosten. De door de fondsenwervende instelling in dit verband gemaakte eigen kosten worden als kosten van fondsenwerving verantwoord.

Entreegelden
Entreegelden worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

Baten van subsidies van overheden (TVL)
Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de winst-en-verliesrekening van het jaar gebracht ten laste waarvan de gesubsidieerde bestedingen komen of waarin de opbrengsten zijn gederfd of het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. Voor boekjaar 2021 geldt dat er sprake was van de bijdrage uit hoofde van Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL). De TVL is als baten van subsidies van overheden gepresenteerd in de jaarrekening en is gebaseerd op het meest recente inzicht.

Overige baten uit eigen fondswerving
Overige baten uit eigen fondsenwerving worden opgenomen in het boekjaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Kosten

Kostentoerekening
Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:
- Direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend;
- Niet direct toerekenbare kosten worden als volgt verdeeld:
  - Uitbesteed werk
  - Communicatie
  - Personeelskosten
  - Huisvestingskosten
  - Kantoor- en algemene kosten
  - Afschrijving en rente

Verliezen en risico's worden verantwoord zodra deze voorzienbaar zijn.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap.

Pensioenen

De Stichting heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioen voorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Het bedrag dat als pensioenvoorziening is opgenomen, is de beste schatting van de nog niet af gefinancierde bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

NOW

De organisatie heeft een beroep gedaan op de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) in 2021 voor alle maanden, exclusief juli tot en met september 2021 en in 2022 met betrekking tot het eerste kwartaal. Deze tegemoetkoming vanuit de overheid is in mindering gebracht op de personeelskosten en is gebaseerd op de beste schatting van het bedrag per heden. Gedurende boekjaar 2022 en 2023 zijn de NOW bijdragen definitief vastgesteld.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen en banktegoeden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen bij geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gebeurtenissen die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum en die blijken tot aan de datum van het opmaken van de jaarrekening worden verwerkt in de jaarrekening.
Gebeurtenissen die geen nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum worden niet in de jaarrekening verwerkt. Als dergelijke gebeurtenissen van belang zijn voor de oordeelsvorming van de gebruikers van de jaarrekening, worden de aard en de geschatte financiële gevolgen ervan toegelicht in de jaarrekening.

Toelichting op de balans

A Immateriële vaste activa

Het verloop is als volgt weergegeven:

	31-12-2023	31-12-2022
	EUR	EUR
Stand per 1 januari 2023		
Aanschafwaarde	42.580	0
Cumulatieve afschrijvingen	0	0
Boekwaarde	**42.580**	0
Mutaties boekjaar		
Investeringen	16.235	42.580
Afschrijvingen	-10.140	0
Saldo	**6.095**	42.580
Stand per 31 december 2023		
Aanschafwaarde	58.815	42.580
Cumulatieve afschrijvingen	10.140-	0
Boekwaarde	**48.675**	42.580
Afschrijvingsduur	5 jaar	5 jaar

B Materiële vaste activa

	31-12-2023	31-12-2022
	EUR	EUR
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	**357.011**	388.413
Machines en installaties	**383.838**	468.406
Inventarissen	**10.804**	9.277
Andere vaste bedrijfsmiddelen	**41.567**	42.755
	793.220	**908.851**

Het verloop is als volgt weergegeven:

	Bedrijfsge-bouwen en -terreinen	Machines en installaties	Inventa-rissen	Andere vaste bedrijfs-middelen	Totaal
Stand per 1 januari 2023					
Aanschafwaarde	988.749	1.330.901	14.079	328.243	2.661.972
Cumulatieve afschrijvingen	-600.336	-862.496	4.801-	285.488-	1.753.121-
Boekwaarde	**388.413**	**468.406**	**9.277**	**42.755**	**908.851**
Mutaties boekjaar					
Investeringen	0	0	4.165	28.344	32.509
Afschrijvingen	31.402-	84.568-	2.638-	29.532-	148.140-
Saldo	**31.402-**	**84.568-**	**1.527**	**1.188-**	**115.631-**
Stand per 31 december 2023					
Aanschafwaarde	988.749	1.330.901	18.244	356.587	2.694.481
Cumulatieve afschrijvingen	631.738-	947.064-	7.439-	315.020-	1.901.261-
Boekwaarde	**357.011**	**383.838**	**10.804**	**41.567**	**793.220**
Afschrijvingsduur	3-25 jaar	3-17 jaar	5 jaar	3-5 jaar	

De investeringen in de inventarissen betreffen vooral nieuw automatiseringsapparatuur voor onze werknemers.
De investeringen in de andere vaste bedrijfsmiddelen betreffen met name de nieuwe necropsietafel en de nieuwe wasmachine.

C. Voorraden

	31-12-2023	31-12-2022
	EUR	EUR
Voorraad beschikbaar voor de doelstelling	**40.344**	24.445
	40.344	24.445

De voorraad bestaat uit promotieartikelen welke in de winkel worden verkocht.
Er is geen voorziening voor incourante voorraden ultimo 2022 en 2023.

D. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2023	31-12-2022
	EUR	EUR
Debiteuren	**23.259**	7.288
Nalatenschappen/legaten	**2.123.263**	2.948.957
Rekening-courant St. Werelederfgoedcentrum Waddenzee	**322.540**	19.443
Te vorderen belastingen	**25.118**	37.873
Vooruitbetaalde kosten	**2.756**	32.105
Overige vorderingen	**50.297**	141.714
	2.547.233	3.187.380

In het saldo van de vorderingen op debiteuren is rekening gehouden met een voorziening voo oninbaarheid ad € 14.797 (v.j.: € 15.397).

Als gevolg van eventuele langdurige afwikkelingen van nalatenschappen kan het zijn dat enkele nalatenschappen langer dan een jaar open staan. Het is echter lastig te kwantificeren om welk deel het gaat.

E. Liquide middelen

	31-12-2023	31-12-2022
	EUR	EUR
Rabobank	**719.570**	1.186.651
ING	**139.491**	126.988
Kasmiddelen	**1.532**	1.221
	860.593	1.314.859

De saldi staan ter vrije beschikking.
Door de bankier is per ultimo boekjaar geen rekening-courantkrediet verstrekt.

	31-12-2023 EUR	31-12-2022 EUR
F. Reserves		
Continuïteitsreserve	**2.347.854**	3.187.479
Bestemmingsreserve	**113.497**	252.427
	2.461.351	**3.439.906**

De mutaties in de reserves in het boekjaar zijn als volgt weer te geven:

	Continuïteits-reserve EUR	Bestemmings-reserve EUR	31-12-2023 EUR	31-12-2022 EUR
Stand per 1 januari	3.187.479	252.427	**3.439.906**	3.324.413
Mutaties:				
. Toevoegingen via resultatenbestemming	-839.625	0	**-839.625**	213.066
. Bestedingen via resultatenbestemming	0	-138.930	**-138.930**	-97.573
Stand per 31 december	**2.347.854**	**113.497**	**2.461.351**	3.439.906

Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de fondsenwervende instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De omvang van de continuïteitsreserve is intern bepaald op maximaal één keer de jaarlijkse uitgaven van de organisatie met betrekking tot kosten van werving en doelbesteding. Als jaaruitgave wordt hierbij het driejaargemiddelde genomen van de werkelijke uitgaven in het voorgaande verslagjaar, het lopende verslagjaar en de geraamde uitgaven volgens de begroting voor het komende verslagjaar. Ultimo 2023 wordt de benodigde continuïteitsreserve becijferd op € € 2.587.089. De werkelijke omvang is met € 2.347.854 ultimo 2023 lager waarmee nog niet aan deze eis wordt voldaan.

Bestemmingsreserves

	31-12-2023 EUR	31-12-2022 EUR
Stand per 1 januari	**252.427**	350.000
Mutaties:		
. Toevoegingen via resultaatbestemming	**0**	0
. Bestedingen via resultaatbestemming	**-138.930**	-97.573
Stand per 31 december	**113.497**	252.427

De bestemmingsreserve is in 2021 gecreëerd om de extra kosten die gemaakt gaan worden in verband met de transitie richting het Werelderfgoedcentrum te Lauwersoog te dekken. In 2022 en in 2023 zijn er in dat kader kosten ten laste van de reserve gebracht.

G. Fondsen

	31-12-2023 EUR	31-12-2022 EUR
Bestemmingsfonds investeringen en water & vis		
Stand per 1 januari	**1.484.764**	1.567.798
Mutaties:		
. Toevoegingen via resultaatbestemming	**0**	0
. Bestedingen via resultaatbestemming	**-114.811**	-83.034
Stand per 31 december	**1.369.953**	1.484.764

	Fonds investeringen EUR	Fonds water & vis EUR	31-12-2023 EUR	31-12-2022 EUR
Stand per 1 januari	197.661	1.287.103	1.484.764	1.567.798
Mutaties:				
. Toevoegingen via resultaatbestemming	0	0	0	0
. Bestedingen via resultaatbestemming	-114.811	0	-114.811	-83.034
	-114.811	***0***	***-114.811***	*-83.034*
Stand per 31 december	**82.850**	**1.287.103**	**1.369.953**	1.484.764

De beperkte bestedingsmogelijkheid van de fondsen is aangegeven door derden.
In 2019 is een nalatenschap ontvangen waarbij de bestedingsmogelijkheden alleen uit kosten met betrekking tot water en vis bestaan. Derhalve is de nalatenschap als bestemmingsfonds in de jaarrekening verwerkt.
Jaarlijks wordt na afloop van het boekjaar de uitputting van het fonds water en vis vastgesteld door een externe bewindvoerder van het fonds. Eventuele aanpassingen worden in het volgend boekjaar verwerkt.

H. Voorzieningen

	31-12-2023 EUR	31-12-2022 EUR
Voorziening groot onderhoud	**46.868**	46.868
	46.868	46.868

De voorziening groot onderhoud is gevormd ten behoeve van het toekomstig onderhoud.
Als gevolg van voortschrijdend inzicht in de voorziening vanaf boekjaar 2009 separaat gepresenteerd.

Het verloop van de voorziening is als volgt:

	31-12-2023	31-12-2022
	EUR	EUR
Stand 1 januari	46.868	104.987
Dotatie	0	20.000
Vrijval	0	-78.119
Onttrekking	0	0
Stand 31 december	**46.868**	46.868

I. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2023	31-12-2022
	EUR	EUR
Crediteuren	**81.498**	141.647
Belastingen en sociale verzekeringen en pensioenen	**144.369**	183.976
Overige schulden en overlopende passiva	**186.026**	180.955
	411.893	506.578

Onder de kortlopende schulden staan verplichtingen met een looptijd van minder dan 1 jaar verantwoord behalve ten aanzien van de te betalen loonbelasting. Als gevolg van de overheidsmaatregelen in het kader van COVID-19 heeft de stichting gebruik gemaakt van uitgestelde loonbelastingbetalingen. Het Zeehondencentrum zal de opgebouwde schuld in principe in 60 termijnen terugbetalen, beginnend vanaf 1 oktober 2022. Op balansdatum rest nog een bedrag van € 109.068 (v.j. € 141.394) , waarvan € 32.496 (v.j. € 32.496) een kortlopend en € 76.572 (v.j. € 108.898) een langlopend karakter heeft.

De overige verplichtingen die betrekking hebben op jaren gelegen na één jaar na balansdatum zijn verwerkt onder de langlopende schulden.

J. Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Op balansdatum is de Stichting Zeehondencentrum begunstigde van een aantal nalatenschappen, welke niet gewaardeerd zijn in de jaarrekening. Er bestaat onvoldoende duidelijkheid over hoe hoog deze nalatenschappen uit zullen vallen.

Toelichting op de samengevoegde staat van baten en lasten

K1 Baten van particulieren

	Begroting 2023 EUR	**Werkelijk 2023 EUR**	Werkelijk 2022 EUR
Donaties en giften	614.900	**515.025**	573.508
Nalatenschappen	780.000	**126.577**	907.323
Verkoop goederen (zie K2)	149.200	**165.471**	188.250
Overige baten uit eigen fondsenwerving	167.700	**99.083**	66.533
Entree	753.034	**620.716**	547.576
Totaal	2.464.834	**1.526.872**	2.283.190

De baten met betrekking tot donaties en giften en met betrekking tot nalatenschappen betreffen baten zonder tegenprestatie. Voor de overige hierboven genoemde baten geldt wel een zogenaamde tegenprestatie.

De gerealiseerde baten wijken af van de begroting als gevolg van vooral lagere opbrengsten vanuit nalatenschappen en lagere bezoekersinkomsten.

K2 Verkoop goederen

	Begroting 2023 EUR	**Werkelijk 2023 EUR**	Werkelijk 2022 EUR
Netto omzet	271.273	**305.507**	335.181
Kostprijs	122.073	**140.036**	146.932
Bruto winst	149.200	**165.471**	188.250

In de winkel van het Zeehondencentrum worden zeehond gerelateerde artikelen verkocht, zoals knuffels, kleding, sleutelhangers, boeken en ansichtkaarten.

De gerealiseerde baten verkoop goederen vallen lager uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er minder bezoekers zijn geweest dan begroot, waardoor er minder is verkocht.

L Besteed aan doelstellingen

	Begroting 2023 EUR	**Werkelijk 2023 EUR**	Werkelijk 2022 EUR
L1 Zorg:			
Salaris/sociale lasten	327.208	**419.904**	290.924
Pensioenen	27.216	**40.427**	28.709
Overige personeelskosten	30.139	**43.560**	29.156
Uitbesteed werk	4.050	**224.703**	75.382
Reis- en verblijfkosten	0	**2.000**	1.890
Huisvesting	134.162	**104.394**	89.437
Kantoorkosten	19.388	**24.743**	23.782
Communicatie	2.419	**2.570**	2.603
Zorgkosten	145.400	**165.188**	112.848
Afschrijving en rente	136.900	**114.713**	117.986
Overige algemene kosten	66.324	**62.596**	61.345
	893.206	**1.204.799**	834.062
L2 Wetenschap			
Salaris/sociale lasten	103.875	**119.609**	92.357
Pensioenen	8.640	**11.516**	9.114
Overige personeelskosten	9.568	**12.408**	9.256
Reis- en verblijfkosten	0	**286**	270
Huisvesting	5.439	**4.232**	3.626
Kantoorkosten	6.633	**8.465**	8.136
Communicatie	768	**861**	872
Kosten wetenschap	30.000	**12.330**	23.894
Afschrijving en rente	5.550	**4.651**	4.783
Overige algemene kosten	16.400	**19.344**	17.684
	186.873	**193.702**	169.992
L3 Voorlichting			
Salaris/sociale lasten	219.437	**251.943**	195.104
Pensioenen	18.252	**24.256**	19.253
Overige personeelskosten	20.212	**26.136**	19.553
Huisvesting	25.382	**19.750**	16.921
Kantoorkosten	14.286	**18.232**	17.523
Communicatie	1.622	**4.292**	4.347
Kosten voorlichting	42.400	**57.048**	72.200
Afschrijving en rente	25.900	**21.703**	22.322
Overige algemene kosten	9.340	**26.008**	19.183
	376.831	**449.368**	386.406
Totale directe kosten	1.456.910	**1.847.868**	1.390.459

De zorgkosten overstijgen het begrote bedrag. Dit wordt veroorzaakt doordat er gedurende 2023 meer zeehonden zijn opgevangen dan begroot en als gevolg van de doorberekening van inhuur derden in het uitbesteed werk dat hoger uitvalt dan begroot.

De kosten wetenschap vallen hoger uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de lagere kosten t.a.v. de wetenschappelijke activiteiten en door hogere personeelskosten.

De kosten voorlichting vallen eveneens hoger uit, doordat er meer personeel zich heeft ingezet voor de voorlichting.

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven:

	Begroting 2023	**Werkelijk 2023**	Werkelijk 2022
Totale bestedingen	1.456.910	**1.847.868**	1.390.459
Totale baten	2.464.834	**1.526.872**	2.283.190
Bestedingspercentage	59%	**121%**	61%

90 % ANBI eis
Als gevolg van het feit dat de stichting een ANBI status heeft, moeten wij voldoen aan de 90% eis.
Aangezien het Zeehondencentrum al haar kosten en baten besteedt ten behoeve van de doelstellingen, voldoet zij aan deze eis.

M Werving baten

M1 Kosten eigen fondsenwerving

	Begroting 2023 EUR	**Werkelijk 2023 EUR**	Werkelijk 2022 EUR
Salaris/sociale lasten	419.397	**324.471**	372.890
Pensioenen	34.884	**31.239**	36.798
Overige personeelskosten	38.631	**33.660**	37.370
Uitbesteed werk	0	**0**	0
Reis- en verblijfkosten	0	**286**	270
Huisvesting	9.065	**7.053**	6.043
Kantoorkosten	6.633	**8.465**	8.136
Communicatie	3.101	**955**	967
Afschrijving en rente	9.250	**7.751**	7.972
Overige algemene kosten	4.992	**15.509**	8.368
Directe kosten fondsenwerving	174.775	**96.594**	85.183
	700.728	**525.984**	563.997

De kosten eigen fondsenwerving zijn lager uitgevallen ten opzichte van vorig jaar en ten opzichte van de begroting. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat er procentueel minder personeelsinzet is geweest met betrekking tot fondsenwerving met name als gevolg van ziekte.

Kostenpercentage fondsenwerving

Onderstaand is de verhouding van de kosten fondsenwerving in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor:

	Begroting 2023	**Werkelijk 2023**	Werkelijk 2022
Baten eigen fondsenwerving	2.464.834	**1.526.872**	2.283.190
Kosten eigen fondsenwerving	700.728	**525.984**	563.997
Kostenpercentage fondsenwerving	28%	**34%**	25%

Het baten eigen fondsenwerving zijn fors lager uitgevallen dan begroot. Vooral de nalatenschappen zijn lager uitgevallen. Het percentage dat besteed is aan de fondsenwerving is gestegen doordat een hoger bedrag aan kosten uitgedrukt in een lagere bate resulteert in een hoger bestedingspercentage.

N Kosten beheer en administratie

	Begroting 2023 EUR	**Werkelijk 2023 EUR**	Werkelijk 2022 EUR
Salaris/sociale lasten	228.526	**156.510**	203.185
Pensioenen	19.008	**15.068**	20.051
Overige personeelskosten	21.050	**16.236**	20.363
Uitbesteed werk	450	**24.967**	8.376
Reis- en verblijfkosten	0	**285**	270
Huisvesting	7.252	**5.644**	4.834
Kantoorkosten	4.082	**5.209**	5.006
Communicatie	1.690	**880**	892
Afschrijving en rente	7.400	**6.200**	6.377
Overige algemene kosten	12.724	**15.387**	26.921
	302.181	**246.386**	296.274

De intern gestelde norm waarbij de kosten beheer en administratie worden uitgedrukt in de totale uitvoeringskosten bedraagt maximaal 15%.

Over het boekjaar bedragen de werkelijke uitvoeringskosten	**2.620.238**	**2.250.731**
De kosten beheer en administratie bedragen	**246.386**	296.274
Uitgedrukt in %	**9%**	13%

Op basis van bovengenoemde berekening blijft de realisatie zowel in 2022 als in 2023 binnen de gestelde norm.

O Toelichting lasten verdeling

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

Bestemming	Doelstelling			Werving baten	Beheer en administratie	**Werkelijk 2023**	Werkelijk 2022
	Zorg	Weten-schap	Voorlich-ting	Fondsen-werving			
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	**EUR**	EUR
Direkte kosten	165.188	12.330	57.048	96.594	0	**331.160**	294.125
Uitbesteed werk	224.703	0	0	0	24.967	**249.670**	83.758
Communicatie	2.570	861	4.292	955	880	**9.558**	9.681
Personeelskosten	503.892	143.533	302.335	389.371	187.814	**1.526.944**	1.384.082
Huisvestingskosten	104.394	4.232	19.750	7.053	5.644	**141.073**	120.861
Kantoor en algemene kosten	89.339	28.095	44.240	24.260	20.881	**206.815**	198.784
Afschrijving en rente	114.713	4.651	21.703	7.751	6.200	**155.018**	159.440
Totaal	**1.204.799**	**193.702**	**449.368**	**525.984**	**246.386**	**2.620.238**	2.250.731

De overige kosten worden verdeeld op basis van de realisatie per doelstelling, waarbij rekening wordt gehouden met de bezetting per afdeling (gebruik auto's en kosten huishouding).
Het uitbesteed werk wordt voornamelijk ingehuurd ten behoeve van de zorgafdeling.
De overige inhuur derden komt ten laste van Beheer en Administratie.
De kosten communicatie en de personeelskosten zijn verdeeld over de doelstellingen op basis van het aantal fte's.
De huisvestingskosten zijn verdeeld op basis van het aantal m2 evenals de kosten voor afschrijving en rente.

Personeelsbestand
Gedurende het boekjaar 2023 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers 36,0 fte. Hiervan is 4,2 fte voor 100% doorberekend aan de Stichting Werelderfgoedcentrum. De resterende 31,8 fte (2022: 32,5 fte) zijn als volgt verdeeld over de verschillende afdelingen:

	in fte's		**in%**	
	2023	2022	**2023**	2022
. Zorg	**10,5**	8,2	**33,0%**	25,2%
. Wetenschap	**3,0**	2,6	**9,4%**	8,0%
. Voorlichting/winkel	**6,3**	5,5	**19,8%**	16,9%
. Fondsenwerving	**8,1**	10,5	**25,5%**	32,3%
. Techniek	**1,5**	2,0	**4,7%**	6,2%
. Algemeen	**2,4**	3,7	**7,5%**	11,4%
	31,8	32,5	**100,0%**	100,0%

Onder de personeelskosten zijn de volgende posten opgenomen:

	2023	2022
Salariskosten	**1.312.973**	1.113.553
NOW vergoeding	**0**	-185.048
Sociale lasten	**274.534**	225.955
Pensioenlasten	**122.506**	113.924
	1.710.013	1.268.384

De tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) is in 2023 niet meer van toepassing.

P Bezoldiging directie

Naam	N. Kuizenga	
Functie	directie	directie
Dienstverband	onbepaalde tijd	onbepaalde tijd
Uren fulltime p/w	40	40
Periode	1-1 t/m 31-12-23	1-1 t/m 31-12-22
Parttime %	100	100
Bezoldiging		
Salaris	€ -	€ 92.593
Variabel inkomen		
Leaseauto	€ -	€ 3.014
Vakantiegeld	€ -	€ 7.407
Eindejaarsuitkering	€ -	€ -
Totaal brutoloon	**€ -**	€ 103.014
Pensioenlasten & *Sociale lasten*	€ -	€ 30.523
Totaal bezoldiging	**€ -**	€ 133.537

Tijdens de jaren van voorbereiding van het WEC zijn alle salariskosten van de directeur/bestuurder voor rekening gekomen van de Stichting Zeehondencentrum Pieterburen. Nu de uitvoering een aanvang heeft genomen is het kantelpunt bereikt en zijn alle salariskosten en bijkomende kosten 100% de kosten ten laste gebracht van het WEC en derhalve hier € 0.

Een en ander laat overigens de statutaire verantwoordelijkheid van de bestuurder voor beide stichtingen onverlet.

De activiteiten van Stichting Zeehondencentrum Pieterburen zijn gedurende 2023 uitgevoerd onder leiding van de operationeel directeur. In de periode januari t/m begin september betrof dit een externe interim manager. Vanaf september heeft de Stichting een operationeel directeur in dienst.

Het bestuur heeft samen met de Raad van Toezicht het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd.
Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt het bestuur de Adviesregeling Beloning Directeuren Goede Doelen van VFI en de Code Wijffels (zie www.vfi.nl).
Het jaarinkomen van de directie blijft binnen het geldende maximum volgens de VFI Beloningsregeling.

Aan de directie zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Q Resultaatbestemming

De directie stelt voor het positieve resultaat boekjaar als volgt te verdelen:

	31-12-2023
_ continuïteitsreserve	-839.625
_ bestemmingsreserve	-138.930
_ bestemmingsfonds	-114.811
	-1.093.366

Dit voorstel is reeds in de balans per 31-12-2023 verwerkt.

R Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen noemenswaardige gebeurtenissen na balansdatum.

deJong&Laan

Lübeckweg 2
9723 HE Groningen
050-3166966

groningen@jonglaan.nl
www.jonglaan.nl

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van stichting Zeehondencentrum Pieterburen

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen samengevoegde jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de samengevoegde jaarrekening 2023 van stichting Zeehondencentrum Pieterburen te Pieterburen gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen samengevoegde jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van stichting Zeehondencentrum Pieterburen per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de samengevoegde balans per 31 december 2023;
2. de samengevoegde winst- en verliesrekening over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van stichting Zeehondencentrum Pieterburen zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Samengevoegde jaarrekening

De samengevoegde jaarrekening die is opgenomen in dit rapport bestaat uit de enkelvoudige jaarrekeningen van Stichting Zeehondencentrum Pieterburen en stichting Steunfonds Zeehondencentrum Pieterburen, zoals uiteengezet in de jaarrekening op pagina 24 onder het kopje 'consolidatie'.

De Jong & Laan Controle B.V., gevestigd te Vroomshoop, KvK 06054458., gevestigd te Vroomshoop, KvK 87895129. Op al onze diensten en werkzaamheden zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze algemene voorwaarden zijn gedeponeerd bij de KvK onder nr. 08153431, zijn in te zien op www.jonglaan.nl, en worden op verzoek kosteloos toegezonden.

ISO 27001:2017 Gecertificeerd door Brand Compliance
MGMT. SYS. RvA C 548
SRA
GGi INDEPENDENT MEMBER

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

1. Het bestuursverslag
2. Overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende instellingen is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de samengevoegde jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties en RJ 400 Bestuursverslag.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de samengevoegde jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de samengevoegde jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de samengevoegde jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de samengevoegde jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de samengevoegde jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de samengevoegde jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de samengevoegde jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de samengevoegde jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze samengevoegde jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de samengevoegde jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de samengevoegde jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de samengevoegde jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de samengevoegde jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de samengevoegde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Groningen, 28 juni 2024

De Jong & Laan Controle B.V.

Origineel getekend door: J.L. de Kimpe RA AA